

О. Г. ПРЕДМЕСТНИКОВ,
кандидат юридичних наук, перший заступник
начальника Головного територіального управ-
ління юстиції у Херсонській області

ОСНОВНІ ПРАВОВІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ З РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ

Виконано аналіз адміністративно-правового регулювання основних правових форм діяльності органів юстиції України з реалізації державної правової політики, визначено їх сутність, значення, порядок та особливості здійснення, а також обґрунтовано пріоритетні напрями вдосконалення організації та діяльності органів юстиції України.

Ключові слова: правові форми діяльності, органи юстиції, державна правова політика, нормотворчість, правова експертиза, державна реєстрація, контроль.

Постановка проблеми. На органи юстиції покладається широке коло повноважень у сфері реалізації державної правової політики, успішне практичне здійснення яких пов'язане не тільки з належною організацією діяльності системи органів юстиції України, але й з правильним вибором і застосуванням ними оптимальних правових форм своєї діяльності. Розбудова України як сучасної демократичної, правової, соціальної держави та її євроінтеграція, а також процеси лібералізації та децентралізації державної влади зумовлюють оновлення не тільки повноважень органів юстиції України, а й форм їх діяльності. Разом із тим сьогодні в адміністративно-правовому регулюванні діяльності органів юстиції України питанням правових форм їх діяльності приділяється недостатня увага, нерідко не розкриваючи шляхи реалізації повноважень органів юстиції, сутність та зміст відповідних правових форм їх функціонування. А отже, в контексті забезпечення ефективною, законною, повною та своєчасною реалізації державної правової політики й вбачаються актуальними питання правових форм діяльності органів юстиції України.

Аналіз останніх досліджень. Зазначимо, що деякі аспекти правових форм діяльності органів юстиції України раніше вже розглядалися такими вченими, як Р. В. Будецький, Н. А. Железняк, І. І. Микуща, І. Ю. Онопчук, С. Є. Тюрін та ін. У той же час їх дослідження стосуються здебільшого лише загальних питань правових форм і способів реалізації завдань органів юстиції, комплексно не розкриваючи теоретичні основи та правове регулювання всіх основних правових форм діяльності органів юстиції України з реалізації державної правової політики, у тому числі з урахуванням останніх змін в їх компетенції та підходах до її реалізації. Саме тому

метою нашої роботи є аналіз адміністративно-правового регулювання основних правових форм діяльності органів юстиції України з реалізації державної правової політики, визначення їх сутності, значення, порядку та особливостей здійснення, а також обґрунтування пріоритетних напрямів удосконалення організації та діяльності органів юстиції.

Виклад основного матеріалу. Передусім відмітимо, що виходячи з природи органів юстиції та їх компетенції, викладеної у Положенні про Міністерство юстиції України від 02.07.2014 р. [1] і Положенні про його територіальні органи від 23.06.2011 р. [2], можна узагальнено виокремити такі основні правові форми їх діяльності з реалізації державної правової політики: видання нормативних і індивідуальних правових актів; здійснення правової експертизи актів законодавства та їх проектів, державна реєстрація нормативно-правових актів і її скасування; контроль стану правової роботи та нормотворчої діяльності центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів та ін. Наголосимо, що викладене відображає лише найбільш усталені типові правові форми діяльності органів юстиції України, які в рамках реалізації державної правової політики також здійснюють й інші юридично значущі дії.

Видання правових актів нормативного та індивідуального характеру становить провідну форму виконавчо-розпорядчої діяльності органів юстиції України, у рамках якої здійснюються адміністративна нормотворчість і правозастосування, забезпечуються регулювання, упорядкування та розвиток адміністративно-правових відносин. У системі органів юстиції України основною формою нормативних і індивідуальних правових актів управління є накази, що одноосібно видаються керівниками відповідних органів юстиції, – передусім ідеться про накази Мі-

ністерства юстиції України, його державного секретаря і головних територіальних управлінь юстиції (п. 10, підп. 29 п. 12, підп. 18 п. 12² Положення від 02.07.2014 р. [1], п. 9 Положення від 23.06.2011 р. [2]).

До правових актів органів юстиції не належать підготовлені та видані ними різноманітні рекомендації, пропозиції і роз'яснення, які самі по собі не є обов'язковими, але водночас можуть призводити до певних юридичних наслідків (щонайменше, розглянути такі рекомендації та пропозиції). Доручення Міністра юстиції України попри їх обов'язковість для виконання співробітниками Міністерства юстиції України (п. 28 ч. 2 ст. 8 Закону України від 17.03.2011 р. № 3166-VI) також не є правовими актами, оскільки вони не потребують жорсткого оформлення, не створюють нових правових норм, мають суто внутрішньо-структурний адресний характер і стосуються поточних питань організації роботи Міністерства юстиції України.

Зазначимо, що і нормативні, і індивідуальні правові акти органів юстиції України крім їх організуючого юридичного впливу на певні правовідносини характеризуються й низкою інших загальних ознак. По-перше, це підзаконність, тобто відповідність і спрямованість правових актів органів юстиції на виконання Конституції та законів України, актів глави держави, уряду і вищестоящих органів виконавчої влади. По-друге, правові акти органів юстиції є обов'язковими для виконання всіма органами й особами, кого вони стосуються, що забезпечується можливістю застосування примусових заходів, притягнення винних осіб до відповідальності та настання інших несприятливих наслідків. При цьому на сьогодні заходи забезпечення виконання актів органів юстиції не в усіх випадках є дієвими й чітко визначеними, що, безперечно, ускладнює їх належну практичну реалізацію. По-третє, акти органів юстиції є результатом одностороннього владного волевиявлення їх уповноважених посадових осіб, видані від імені відповідних органів юстиції та в межах їх компетенції. По-четверте, до невід'ємних ознак правових актів органів юстиції також відноситься їх належна оформленість, що означає точне дотримання вимог до форми таких актів, правил їх підготовки та порядку видання. Наголосимо, що недотримання вищевказаних вимог становить підставу відмови в державній реєстрації актів органів юстиції, їх визнання нечинними у судовому порядку та скасування суб'єктом видання чи вищестоящим органом.

Навіть попри відсутність єдиного законодавчо визначеного порядку видання правових актів органів юстиції України узагальнено він складається з таких обов'язкових стадій, як підготовка акта, його затвердження та доведення акта до відома виконавців і громадськості. Найбільш працемісткою і тривалою є

стадія підготовки акта, що розпочинається з ініціювання його підготовки та прийняття самим суб'єктом видання, вищестоящим органом, фізичними і юридичними особами. Безпосередній розробці правового акта має передувати ретельний аналіз реального стану справ, пошук і напрацювання різних варіантів упорядкування суспільних відносин, вибір найоптимальнішого з них.

Розробка, оформлення і доопрацювання проекту правового акта зазвичай здійснюються не самим суб'єктом видання, а профільними підрозділами Міністерства юстиції України та його територіальних органів з можливим створенням спеціальних робочих груп та залученням інших підрозділів, фахівців, науковців і представників громадськості. При цьому важливим етапом є проходження проектом акта за необхідності погоджень у підрозділах органу юстиції та/або зацікавлених органах виконавчої влади. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996 [3] обов'язковим також постає проведення консультацій з громадськістю з приводу проектів нормативно-правових актів органів юстиції, що має на меті не лише вдосконалення їх нормотворчості та врахування громадської думки, але й підвищення рівня довіри громадян до системи органів юстиції України.

Зважаючи на одноосібне затвердження актів органів юстиції їх керівництвом, дана стадія переважно зводиться до внесення деяких змін і правок до проектів таких актів, їх редагування та остаточного оформлення, підписання і присвоєння відповідного номера. Набуття чинності значною частиною нормативно-правових актів органів юстиції першочергово пов'язується з проходженням ними державної реєстрації, щодо чого, як ми вже відзначали, дещо неоднозначним постає проведення органами юстиції державної реєстрації своїх власних актів. Так чи інакше, видання правових актів органів юстиції України завершується їх доведенням до відома виконавців, зацікавлених органів і громадськості. Індивідуально-правові акти цілком логічно доводяться лише до тих, кого вони безпосередньо стосуються. Що ж до нормативно-правових актів органів юстиції України, вони можуть бути адресно доведені до відповідних суб'єктів (насамперед, якщо такі акти стосуються внутрішньо організаційних питань) та/або оприлюднені в офіційних засобах масової інформації. Наголосимо, що погодження, затвердження, державна реєстрація та оприлюднення правових актів органів юстиції у своїй сукупності створюють юридичні передумови для набуття ними чинності.

Окрім того, органи юстиції України можуть видавати спільні акти з іншими органами виконавчої влади. Одним із таких актів, наприклад, є наказ Національного агентства України з питань державної

служби та Міністерства юстиції України від 06.05.2016 р. №97/1328/5. Порядок видання спільних актів дещо відрізняється від загальної процедури видання правових актів і включає в себе створення відповідних спільних робочих груп з їх розробки, підготовку проекту акта головним розробником при погодженні та наданні пропозицій іншими розробниками, а також затвердження підготовленого акта всіма суб'єктами його видання. Видання спільних актів має досить позитивне значення, забезпечуючи взаємодію та узгоджене функціонування різних органів виконавчої влади в одній сфері діяльності. Належна реалізація спільних актів також вимагає чіткого встановлення відповідальності таких органів за видання спільного акта та його практичне виконання.

Відмітимо, що Міністерство юстиції України згідно з підп. 1 п. 4 Положення від 02.07.2014 р. [1] здійснює підготовку не тільки своїх власних актів, але й законопроектів, проектів актів уряду і глави держави, а за необхідності погоджує проекти актів, підготовлені іншими суб'єктами нормотворчості. Виходячи з Указу Президента України від 26.11.2003 р. № 1348/2003 [4], розробка Міністерством юстиції України законопроектів проводиться згідно з планами законопроектних робіт спеціально утвореними робочими групами, до складу яких включаються представники інших заінтересованих державних органів і організацій, фахівці та вчені. Така законотворчість вимагає дотримання загальних вимог до оформлення законопроектів і підготовки супровідних документів до нього, викладених у Регламенті Верховної Ради України від 10.02.2010 р. [5], і особливостей підготовки проектів урядових актів, оскільки саме Кабінет Міністрів України схвалює законопроекти та вносить їх до парламенту. При цьому на сьогодні діяльність Міністерства юстиції України з підготовки законопроектів потребує вдосконалення й більшої професійності з огляду на зауважені Н. А. Железняк [6] проблеми випадковості, лобізму й дублювання в процесі підготовки законотворчості.

Міністерством юстиції України на рівні з безпосередньою розробкою урядових законопроектів також здійснюється планування законопроектної роботи уряду. Розробка таких перспективних і поточних планів дозволяє в значній мірі впорядковувати та спрямовувати законопроектну діяльність різних центральних органів виконавчої влади. На думку Н. А. Железняк [6, с. 190], планування законопроектної роботи належить до правових форм діяльності Міністерства юстиції України. Як на нас, за своєю суттю дана діяльність Міністерства юстиції України має одночасно і правовий, і організаційний характер, оскільки роль Міністерства юстиції України переважно обмежується опрацюванням пропозицій інших

центрального органів виконавчої влади, а плани законопроектної роботи остаточно затверджуються самим урядом.

Порядок розробки проектів актів Кабінету Міністрів України досить розгорнуто визначається § 32–51 його Регламенту від 18.07.2007 р. [7]. Основними особливостями процедури підготовки Міністерством юстиції України проектів урядових актів виступає необхідність його обов'язкового погодження з усіма заінтересованими органами, проведення в окремих випадках громадського обговорення, опрацювання на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, праву Європейського Союзу і європейським стандартам у сфері дотримання прав людини. Крім цього, із розробкою проектів урядових актів безпосередньо пов'язана й інша правова форма діяльності Міністерства юстиції України – їх правова експертиза на предмет відповідності національному та міжнародному законодавству (включаючи гендерно-правову та антикорупційну експертизи). Юридичне значення має затвердження Міністерством юстиції України висновку за результатами правової експертизи, який може бути правовою підставою для доопрацювання відповідного проекту урядового акта або його відхилення на засіданні Кабінету Міністрів України.

До основних правових форм діяльності органів юстиції України у сфері реалізації державної правової політики також відноситься здійснення правової експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) та їх державної реєстрації. Сьогодні згідно з Положенням від 02.07.2014 р. [1] і Положенням від 23.06.2011 р. [2] органи юстиції України здійснюють декілька видів експертизи у сфері нормотворчості – правова експертиза законопроектів, проектів міжнародних договорів і проектів актів уряду; гендерно-правова експертиза; антикорупційна експертиза; правова експертиза актів, поданих на державну реєстрацію. Гендерно-правова й антикорупційна експертизи цілком можуть бути включені до змісту загальної правової експертизи органів юстиції, тим більше що на практиці вони зазвичай здійснюються одночасно. Вважаємо, що з метою забезпечення законності нормотворчості органів публічної влади та дотримання ними прав громадян доцільним постає надання органам юстиції можливості проводити не тільки гендерно-правову та антикорупційну, але й загальну правову експертизу щодо вже чинних актів законодавства.

Проведення експертизи правових актів і їх проектів органами юстиції регламентується значною кількістю нормативно-правових актів (накази Міністерства юстиції України від 12.04.2005 р. № 34/5 [8], від 12.05.2006 р. № 42/5 [9] і від 18.03.2015 р. № 383/5 [10] і т. д.), які, однак, не повністю розкривають усі особливості порядку проведення правової експерти-

зи та її юридичних наслідків. Правова експертиза як форма діяльності органів юстиції ініціюється розробником проекту акта (шляхом його безпосереднього подання до Міністерства юстиції України), суб'єктом видання акта (при його поданні на державну реєстрацію) або самим Міністерством юстиції України на підставі затверджених щорічних планів (гендерно-правова та антикорупційна експертизи актів законодавства). Як недолік маємо зауважити нормативну невизначеність строків проведення гендерно-правової та антикорупційної експертиз, а також правової експертизи проектів урядових актів (§ 46 Регламенту від 18.07.2007 р. [7] визначено лише строк надіслання висновку Міністерства юстиції України). Установлення чітких строків проведення органами юстиції відповідних правових експертиз є запорукою їх належного та своєчасного проведення, недопущення штучного затягування таких експертиз. Позитивним прикладом убачається обмеження часу проведення органами юстиції експертизи актів органів виконавчої влади 15-денним строком, відведеним на їх державну реєстрацію (п. 11 Положення від 28.12.1992 р. [11]).

Проведення правової експертизи змістовно складається з комплексного фахового аналізу правового акта чи його проекту та оформлення результатів правової експертизи у вигляді обгрунтованого висновку. При цьому зауважимо недостатність юридичних наслідків проведеної органами юстиції правової експертизи (за винятком експертизи актів, поданих на державну реєстрацію), які, наприклад, не передбачають автоматичного відхилення проекту урядового акта. Ефективність проведення правової експертизи має забезпечуватись наданням органами юстиції не лише пропозицій і рекомендацій, але чітких вимог щодо усунення виявлених недоліків, які були б обов'язкові не тільки до розгляду, а до реагування відповідними суб'єктами.

Правова експертиза актів, поданих на державну реєстрацію, є складовою такої правової форми діяльності органів юстиції України, як здійснення державної реєстрації нормативно-правових актів органів виконавчої влади. Згідно з Положенням від 28.12.1992 р. [11] процес державної реєстрації крім проведення правової експертизи також включає прийняття за її наслідками відповідного рішення, присвоєння акту реєстраційного номера та його занесення до Єдиного державного реєстру. На сьогодні існують обгрунтовані пропозиції щодо законодавчого врегулювання порядку проведення державної реєстрації нормативно-правових актів [6, с. 144–145], хоча й слід визнати його доволі розгорнуте закріплення чинним наказом Міністерства юстиції України від 12.04.2005 р. № 34/5 [8].

Обов'язковість проходження державної реєстрації як умови набуття нормативно-правовим актом чинності дозволяє органам юстиції України здійснювати дієвий контроль за законністю та дотриманням прав громадян у нормотворчості центральних і місцевих органів виконавчої влади. У зв'язку із цим доцільним постає поширення державної реєстрації на всі нормативно-правові акти центральних і місцевих органів виконавчої влади (а не тільки на ті, які зачіпають права громадян або мають міжвідомчий характер) та органів місцевого самоврядування.

Зауважимо, що в нормотворчій сфері крім розробки проектів правових актів, їх правової експертизи та державної реєстрації завдання та функції органів юстиції України можуть реалізуватись й в інших правових формах, наприклад у координації нормотворчої діяльності органів виконавчої влади.

Поза цим досить універсальною і багатоаспектною є контрольна форма діяльності органів юстиції України, що згідно з Положенням від 02.07.2014 р. [1] і Положенням від 23.06.2011 р. [2] покладена в основу їх повноважень щодо контролю стану правової роботи, нормотворчої діяльності органів виконавчої влади, за діяльністю у сфері державної реєстрації правових актів і т. д. Здійснюваний органами юстиції попередній, поточний, плановий, позаплановий та інший контроль спрямовується на забезпечення законності і дотримання прав та інтересів громадян у відповідних сферах, повне і своєчасне виконання рішень органів юстиції та органів влади вищого рівня, а також на виявлення, усунення та попередження різноманітних недоліків і порушень.

Конкретні суб'єкти, порядок, способи і наслідки проведення контролю залежно від його напрямку та об'єкта суттєво відрізняються. Особливості кожного виду контрольної діяльності органів юстиції предметно врегульовуються окремими нормативно-правовими (передусім відомчими) актами, а саме наказами Міністерства юстиції України від 14.11.2011 р. № 3325/5, від 18.01.2012 р. № 91/5, від 19.01.2012 р. № 93/5 [12; 13; 14] та ін. Хоча, як на нас, тут актуалізується проробка питання щодо уніфікації контрольної діяльності органів юстиції та розгорнутого закріплення порядку й особливостей її здійснення в єдиному нормативно-правовому акті.

Узагальнено ж контрольна форма діяльності органів юстиції, як правило, включає у себе прийняття рішення про проведення перевірки; визначення програми (плану) проведення перевірки та осіб, які її здійснюватимуть; проведення перевірок шляхом спостереження, збору, вивчення та аналізу необхідної об'єктивної інформації; оформлення результатів перевірки (у вигляді довідок, висновків, актів тощо); прийняття на їх підставі відповідного рішення (про складення протоколу про адміністративне правопо-

рушення, надання рекомендацій/приписів щодо усунення виявлених порушень, надання пропозицій про притягнення винних до відповідальності і т. д.). Наголосимо, що під час проведення як планових, так і позапланових контрольних заходів ключовим постає, по-перше, забезпечення повного й оперативного доступу органів юстиції до відповідних документів й іншої інформації, а по-друге, дотримання вже органами юстиції прав підконтрольних об'єктів, недопущення необґрунтованого втручання в їх професійну діяльність.

З іншого боку, слід визнати й те, що в окремих випадках існуючий порядок здійснення контрольної діяльності органів юстиції України передбачає досить обмежені засоби їх реагування на виявлені в результаті перевірок недоліки і порушення. Так, надані органами юстиції рекомендації щодо усунення виявлених порушень і пропозиції щодо притягнення винних до відповідальності самі по собі є юридично обов'язковими не до виконання, а тільки до розгляду об'єктом контролю, який водночас зобов'язується повідомити про вжиті ним заходи (пп. 2.34, 3.13 Порядку від 19.01.2012 р. [12], п. 7.4 Порядку від 18.01.2012 р. [13], п. 6.4 Порядку від 14.11.2011 р. [14]). У зв'язку із викладеним вважаємо, що уточнення даної стадії контрольної форми діяльності органів юстиції України вимагає чіткого закріплення на нормативно-правовому рівні обов'язковості виконання об'єктом контролю їх законних вимог (а не рекомендацій чи пропозицій), що сприятиме своєчасному й дієвому усуненню та попередженню відповідних недоліків і порушень. Урешті-решт саме можливість надання обов'язкових для виконання вказівок є однією із сутнісних рис контрольної діяльності, що відрізняє її від нагляду.

Продуктивне здійснення органами юстиції України контрольної форми діяльності насамперед по-

требує застосування ними за наслідками проведених перевірок достатніх засобів реального реагування на виявлені недоліки і порушення, у тому числі й у випадках невиконання (неналежного виконання) об'єктом контролю законних вимог органів юстиції України. Загалом же контрольна форма їх діяльності має характеризуватись систематичністю і цілеспрямованістю, передбачати ґрунтовний всебічний аналіз та забезпечувати оперативне усунення виявлених порушень і недоліків.

Висновки. Таким чином, правові форми діяльності органів юстиції України безпосередньо забезпечують упорядкування адміністративно-правових відносин у сфері реалізації державної правової політики, проявляючись у конкретних юридично значущих діях і наслідках, що здійснюються (настають) з неухильним дотриманням нормативно визначеного порядку та з належним юридичним оформленням у відповідних офіційних документах. Основними правовими формами діяльності органів юстиції України з реалізації державної правової політики є видання нормативних і індивідуальних правових актів, правова експертиза актів законодавства та їх проектів, державна реєстрація нормативно-правових актів, координація і контроль нормотворчої діяльності центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів, стану правової роботи і т. д. Одним із первинних кроків з удосконалення правових форм діяльності органів юстиції України з реалізації державної правової політики мають бути впорядкування й оновлення їх правових засад, уточнення та деталізація порядку реалізації таких форм діяльності, уніфікація змістовно подібних процедур у межах однієї форми діяльності, чітке визначення їх юридично значущих наслідків, що мають відповідати поставленим цілям.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України : Постанова Каб. Міністрів України від 02.07.2014 № 228 // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 54. – Ст. 1455.
2. Про затвердження положень про територіальні органи Міністерства юстиції України : наказ М-ва юстиції України від 23.06.2011 № 1707/5 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 49. – Ст. 1984.
3. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : Постанова Каб. Міністрів України від 03.11.2010 № 996 // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 84. – Ст. 2945.
4. Про поліпшення організації законопроектної діяльності : Указ Президента України від 26.11.2003 № 1348/2003 // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 51, т. 1. – Ст. 2661.
5. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 12. – Ст. 565.
6. Железняк Н. А. Правові та організаційні форми діяльності Міністерства юстиції України у здійсненні державної правової політики (теоретичні та практичні питання) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Железняк Наталія Анатоліївна ; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2004. – 258 арк.

7. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України : Постанова Каб. Міністрів України від 18.07.2007 №950 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 54. – Ст. 2180.
8. Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів : наказ М-ва юстиції України від 12.04.2005 №34/5 // Офіц. вісн. України. – 2005. – № 15. – Ст. 799.
9. Деякі питання проведення гендерно-правової експертизи [Електронний ресурс] : наказ М-ва юстиції України від 12.05.2006 №42/5 / Верхов. Рада України. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v42_5323-06.
10. Деякі питання проведення антикорупційної експертизи : наказ М-ва юстиції України від 18.03.2015 №383/5 // Офіц. вісн. України. – 2015. – № 24. – Ст. 715.
11. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : Постанова Каб. Міністрів України від 28.12.1992 № 731 / Верхов. Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/731-92-п>.
12. Про затвердження Порядку проведення органами юстиції перевірок стану додержання законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів : наказ М-ва юстиції України від 19.01.2012 №93/5 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 5. – Ст. 191.
13. Про затвердження Порядку проведення органами юстиції перевірок стану правової роботи та систематизації законодавства : наказ М-ва юстиції України від 18.01.2012 №91/5 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 6. – Ст. 22.
14. Про затвердження Порядку проведення органами юстиції перевірок стану правової освіти : наказ М-ва юстиції України від 14.11.2011 №3325/5 // Офіц. вісн. України. – 2011. – №91. – Ст. 3314.

REFERENCES

1. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo yustytysii Ukrainy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy : vid 02.07.2014 r., # 228 [On approval of the Ministry of Justice of Ukraine, Cabinet of Ministers of Ukraine of 07.02.2014 p., Number 228] (2014) *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy*. – *Official Bulletin of Ukraine*, 54, 1455. [In Ukrainian]
2. Pro zatverdzhennia polozhen pro terytorialni orhany Ministerstva yustytysii Ukrainy : Nakaz Ministerstva yustytysii Ukrainy : vid 23.06.2011 r., # 1707/5 [On approval of provisions on territorial bodies of the Ministry of Justice of Ukraine, Order of the Ministry of Justice of Ukraine from 23.06.2011 g., № 1707/5] (2011) *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy*. – *Official Bulletin of Ukraine*, 49, 1984.
3. Pro zabezpechennia uchasti hromadskosti u formuvanni ta realizatsii derzhavnoi polityky : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy : vid 03.11.2010 r., # 996 [The public participation in the formulation and implementation of government policy: Cabinet of Ministers of Ukraine of 03.11.2010 p., Number 996] (2010) *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy*. – *Official Bulletin of Ukraine*, 84, 2945. [In Ukrainian]
4. Pro polipshennia orhanizatsii zakonoproektnoi diialnosti : Ukaz Prezydenta Ukrainy : vid 26.11.2003 r., # 1348/2003 [On improvement of legislative activity: Presidential Decree Ukraine from 26.11.2003 g., № 1348/2003] (2003) *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy*. – *Official Bulletin of Ukraine*, 51, 1, 2661. [In Ukrainian]
5. Pro Rehlament Verkhovnoi Rady Ukrainy : Zakon Ukrainy : vid 10.02.2010 r., # 1861-VI [On the Verkhovna Rada of Ukraine Law of Ukraine from 10.02.2010 g., Number 1861-VI] (2010) *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy*. – *Official Bulletin of Ukraine*, 12, 565. [In Ukrainian]
6. Zhelezniak N. A. (2004) Pravovi ta orhanizatsiini formy diialnosti Ministerstva yustytysii Ukrainy u zdiisnenni derzhavnoi pravovoi polityky (teoretychni ta praktychni pytannia) [Legal and organizational form of the Ministry of Justice of Ukraine in the implementation of state policies (theoretical and practical aspects)] *Candidate's thesis* Kyivskiy natsionalnyi ekonomichnyi un-t. K. [In Ukrainian]
7. Pro zatverdzhennia Rehlamentu Kabinetu Ministriv Ukrainy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy : vid 18.07.2007 r., # 950 [Approval of Regulations of the Cabinet of Ministers of Ukraine: Cabinet of Ministers of Ukraine of 18.07.2007 p., Number 950] (2007) *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy*. – *Official Bulletin of Ukraine*, 54, 2180. [In Ukrainian]
8. Pro vdoshkonalennia poriadku derzhavnoi reiestratsii normatyvno-pravovykh aktiv u Ministerstvi yustytysii Ukrainy ta skasuvannia rishennia pro derzhavnu reiestratsiiu normatyvno-pravovykh aktiv : Nakaz Ministerstva yustytysii Ukrainy : vid 12.04.2005 r., # 34/5 [On improving the procedure of state registration of normative legal acts of the Ministry of Justice of Ukraine and cancel the decision on state registration of legal acts: Decree of the Ministry of

- Justice of Ukraine from 12.04.2005 g., №34/5] (2005) *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. – *Official Bulletin of Ukraine*, 15, 799. [In Ukrainian]
9. Deiaki pytannia provedennia genderno-pravovoi ekspertyzy : Nakaz Ministerstva yustytysii Ukrainy : vid 12.05.2006 r., # 42/5 [Some issues of gender and legal expertise: Order of the Ministry of Justice of Ukraine from 12.05.2006 g., # 42/5]. *zakon0.rada.gov.ua* Retrieved from: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v42_5323-06. [In Ukrainian]
 10. Deiaki pytannia provedennia antykoruptsiinoi ekspertyzy : Nakaz Ministerstva yustytysii Ukrainy : vid 18.03.2015 r., # 383/5 [Some issues of anti-corruption expertise: Order of the Ministry of Justice of Ukraine from 03.18.2015 g., № 383/5] (2015) *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. – *Official Bulletin of Ukraine*, 24, 715. [In Ukrainian]
 11. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro derzhavnu reiestratsiiu normatyvno-pravovykh aktiv ministerstv ta inshykh orhaniv vykonavchoi vlady : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy : vid 28.12.1992 r., # 731 [On approval of state registration of normative legal acts of ministries and other executive agencies: Cabinet of Ministers of Ukraine of 12.28.1992 p., Number 731]. *zakon4.rada.gov.ua* Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/731-92-p>. [In Ukrainian]
 12. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia orhanamy yustytysii perevirok stanu doderzhannia zakonodavstva pro derzhavnu reiestratsiiu normatyvno-pravovykh aktiv : Nakaz Ministerstva yustytysii Ukrainy : vid 19.01.2012 r., # 93/5 [On approval of the justice inspections of compliance with legislation on state registration of legal acts: Decree of the Ministry of Justice of Ukraine from 19.01.2012 g., № 93/5] (2012) *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. – *Official Bulletin of Ukraine*, 5, 191. [In Ukrainian]
 13. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia orhanamy yustytysii perevirok stanu pravovoi roboty ta systematyzatsii zakonodavstva : Nakaz Ministerstva yustytysii Ukrainy : vid 18.01.2012 r., # 91/5 [On approval of the justice inspections of legal work and systematization of legislation: Decree of the Ministry of Justice of Ukraine from 18.01.2012 g., № 91/5] (2012) *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. – *Official Bulletin of Ukraine*, 6, 22. [In Ukrainian]
 14. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia orhanamy yustytysii perevirok stanu pravovoi osvity : Nakaz Ministerstva yustytysii Ukrainy : vid 14.11.2011 r., # 3325/5 [On approval of the justice inspections of legal education: Decree of the Ministry of Justice of Ukraine from 14.11.2011 g., № 3325/5] (2011) *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. – *Official Bulletin of Ukraine*, 91, 3314. [In Ukrainian]

О. Г. ПРЕДМЕСТНИКОВ

кандидат юридических наук, первый заместитель начальника Главного территориального управления юстиции в Херсонской области

ОСНОВНЫЕ ПРАВОВЫЕ ФОРМЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНОВ ЮСТИЦИИ УКРАИНЫ ПО РЕАЛИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПРАВОВОЙ ПОЛИТИКИ

Выполнен анализ административно-правового регулирования основных правовых форм деятельности органов юстиции Украины по реализации государственной правовой политики, определены их сущность, значение, порядок и особенности осуществления, а также обоснованы приоритетные направления совершенствования организации и деятельности органов юстиции Украины.

Ключевые слова: правовые формы деятельности, органы юстиции, государственная правовая политика, нормотворчество, правовая экспертиза, государственная регистрация, контроль.

O. H. PREDMESTNIKOV

first Deputy head of the The main territorial administration of justice in Kherson region

THE MAIN LEGAL FORMS OF ACTIVITY OF JUSTICE BODIES OF UKRAINE ON REALIZATION STATE LEGAL POLICY

Problem setting. The analysis of administrative and legal regulation of basic legal forms of justice Ukraine to implement state policies was made. The essence and importance of the legal forms of justice which ensure streamlining of administrative and legal relations in the implementation of state policies, which manifests itself in certain legally significant actions and outcomes undertaken in compliance with the regulations prescribed manner and with proper legal registration in the relevant official documents.

Article's main body. The major form of justice of Ukraine edition allocated the normative and legal acts of individual character, within which the administrative rule-making and enforcement provided by regulation, regulation and development of administrative relations. Proved that in order to ensure the legality of public rulemaking authority and compliance with civil rights actualized empowerment of Justice legal assessment of legislation and draft, within which are provided not only suggestions and recommendations but clear mandatory requirements on eliminate deficiencies.

Holding the Ministry of Justice of Ukraine and its territorial bodies of state registration and legalization provides effective state control over the legality of the formation of relevant public institutions and respect for human rights, including due to the change of civil status. Found that the latest trend to decentralize the state civil registration is quite modern, design, and reduce corruption and increase accessibility and convenience for the state registration of citizens.

Ongoing judicial authority's form of control aimed at ensuring legality in the relevant areas, full and timely implementation of the decisions as well as the identification, removal and prevention of various shortcomings and violations. Productive exercise justice by monitoring them requires a sufficient means real response to the identified deficiencies and violations, including failure to comply with legal requirements of justice.

Conclusions and prospects for the development. Grounded priorities for improving the organization and activities of Justice of Ukraine, which are directed at streamlining and updating of the legal framework, clarifying and detailing the order of these modalities, unify content such procedures in a single form of activity, a clear definition of legally significant consequences with meet goals.

Key words: legal forms of activity, justice bodies, state legal policy, rulemaking, legal expertise, state registration, control